

IES INCA

Joan Miró, 22 07300 Inca
Tel. 971 881710-11

Codi de centre: 07015835

https://iesinca.cat/?page_id=12

PROGRAMACIÓ DE L'ÀREA DE LITERATURA UNIVERSAL DE PRIMER DE BATXILLERAT CURS 2021 / 22

Professora que la imparteix: Antònia Esteva Socias

1. COMPETÈNCIES CLAU ASSOCIADES A LA MATÈRIA

Competències clau	Si / No
1. Comunicació lingüística	Sí
2. Matemàtica, en ciència i tecnologia	No
3. Digital	Sí
4. Aprendre a aprendre	Sí
5. Socials i cíviques	Sí
6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	Sí
7. Consciència i expressions culturals	Sí

2. OBJECTIUS

2.1. OBJECTIUS GENERALS D'ETAPA

La literatura universal, matèria troncal tant al batxillerat d'humanitats i ciències socials com al batxillerat d'arts, té com a finalitat principal continuar amb la formació literària i estètica dels alumnes i ampliar els coneixements que s'han adquirit a etapes anteriors, especialment a les matèries de llengua catalana i literatura i llengua castellana i literatura.

Els ensenyaments de literatura universal tenen els objectius que tot seguit s'esmenten:

1. Emprar sempre, tant el professorat com l'alumnat, la llengua catalana a nivell oral i escrit, d'acord amb la normativa i el Projecte Lingüístic de Centre.
2. Reconèixer els períodes, formes literàries, obres, autors, temes i tòpics representatius de la literatura universal, especialment de la tradició occidental.
3. Llegir i comentar obres breus, fragments i obres completes significatives de diferents èpoques, i valorar alhora la capacitat de comprensió i anàlisi, així com la seva interpretació crítica.
4. Contextualitzar socio-històricament textos de diferents gèneres literaris i d'àmbits geogràfics i culturals diversos i relacionar-los amb les idees estètiques dominants en el seu moment.
5. Establir els lligams que les produccions literàries presenten amb obres produïdes en la resta de les arts.
6. Identificar com a permanents alguns temes i formes i reconèixer i valorar-ne l'evolució.
7. Reconèixer les influències, coincidències i diferències que presenten els principals corrents literaris de la literatura occidental en relació amb les literatures catalana i espanyola, a més de les aportacions d'aquestes al patrimoni universal.

8. Valorar les aportacions dels períodes, els autors o les obres estudiats a la interpretació, representació i comprensió del món com a mitjà de maduració personal.
9. Apreciar la lectura no tan sols com a font de nous coneixements, sinó també com una activitat de gaudi individual.
10. Planificar, estructurar i fer treballs acadèmics sobre la lectura d'un text significatiu d'un període, amb autonomia i esperit crític, amb l'ajuda de les fonts bibliogràfiques tradicionals.
11. Fer exposicions, preferentment orals, coherents, correctes i adequades, sobre una obra, un autor o una època, mitjançant les tecnologies de la informació i la comunicació amb autonomia i esperit crític.
12. Crear textos d'intenció literària a partir de models literaris llegits i analitzats.

3. CONTINGUTS (AMB TEMPORALITZACIÓ), CRITERIS D'AVUACIÓ I ESTÀNDARS D'APRENTATGE AVALUABLES

BLOC 1. PROCESSOS I ESTRATÈGIES
Continguts
Lectura i comentari de fragments, antologies i obres completes significatives de la literatura universal. Relacions entre obres literàries i la resta de les arts. Observació, reconeixement i valoració de l'evolució de temes i formes creats per la literatura en les diverses formes artístiques de la cultura universal. Selecció i anàlisi d'exemples representatius. Creació de textos d'intenció literària.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Llegir, comprendre, analitzar i comentar obres breus, fragments o obres completes significatives de diferents èpoques i interpretar el seu contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius. <i>1.1. Llegeix fragments significatius o textos complets de diferents obres de la literatura universal, identifica determinats elements, mites o arquetips creats per la literatura i que han arribat a convertir-se en punts de referència de la cultura universal.</i> <i>1.2. Interpreta obres o fragments representatius de diferents èpoques, els situa en el seu context històric, social i cultural, identifica la presència de determinats temes i motius, i reconeix les característiques del gènere i del moviment en el qual s'inscriuen així com els trets més destacats de l'estil literari.</i>
2. Interpretar obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i en relaciona la forma i el contingut amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure i les transformacions artístiques i històriques produïdes en la resta de les arts. <i>2.1. Interpreta determinades obres narratives, líriques i dramàtiques de la literatura universal especialment significatives i les relaciona amb les idees estètiques dominants del moment en què es van escriure, mentre hi analitza les vinculacions i en compara la forma d'expressió.</i> <i>2.2. Estableix relacions significatives entre la literatura i la resta de les arts, interpreta de manera crítica algunes obres o fragments significatius adaptats a altres manifestacions artístiques, i analitza les relacions, les similituds i les diferències entre els diferents llenguatges expressius.</i>
3. Observar, reconèixer i valorar l'evolució d'alguns temes i formes creats per la literatura i el seu valor permanent en diverses manifestacions artístiques de la cultura universal. <i>3.1. Comenta textos literaris de diferents èpoques i descriu l'evolució de determinats temes i formes</i>

creats per la literatura.

3.2. Reconeix el valor permanent d'aquests temes i formes de la literatura en altres manifestacions artístiques de la cultura universal.

4. Analitzar i comparar textos de la literatura universal i de la literatura catalana i espanyola de la mateixa època, i posar de manifest les influències, coincidències i diferències que existeixen entre aquests textos.

4.1. Compara textos literaris de la literatura universal i textos de la literatura catalana i l'espanyola de la mateixa època, i reconeix les influències mútues i la pervivència de determinats temes i formes.

BLOC 2. ELS GRANS PERÍODES I MOVIMENTS DE LA LITERATURA UNIVERSAL

Continguts

PRIMERA AVALUACIÓ:

De l'antiguitat a l'edat mitjana:

— Les mitologies i l'origen de la literatura.

Renaixement i classicisme:

— Els canvis del món i la nova visió de l'home durant el Renaixement.

— La lírica de l'amor: el petrarquisme. Orígens: la poesia trobadoresca i el *Dolce Stil Nuovo*. La innovació del *Cançoner* de Petrarca. Lectura i comentari d'una antologia lírica i d'algun conte de l'època.

— La narració en prosa: Boccaccio.

SEGONA AVALUACIÓ:

— Teatre clàssic europeu. El teatre elisabetià a Anglaterra. Començament del mite de Faust dins la literatura. Lectura i comentari d'una obra de teatre clàssic. Observació de les relacions existents entre les obres de teatre clàssiques i les obres de diferents gèneres musicals i cinematogràfics que han sorgit a partir d'elles.

El Segle de les Llums:

— El desenvolupament de l'esperit crític: la Il·lustració. L'enciclopèdia. La prosa il·lustrada.

— La novel·la europea en el segle XVIII. Els hereus de Cervantes i de la picaresca espanyola en la literatura anglesa.

— Lectura comentada d'alguna novel·la europea de la prosa il·lustrada i d'algun fragment de novel·la anglesa del segle XVIII.

El moviment romàntic:

— La revolució romàntica: consciència històrica i nou sentit de la ciència.

— El Romanticisme i la seva consciència de moviment literari. Precursors: Goethe.

— La poesia romàntica i la novel·la històrica.

— Lectura i comentari d'una antologia de poetes romàntics europeus i d'algun fragment de novel·la històrica.

— Observació de les relacions existents entre les obres literàries del romanticisme i les obres de diferents gèneres musicals (simfonies, poemes simfònics, *lieder*, òperes), cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

TERCERA AVALUACIÓ:

La segona meitat del segle XIX:

— De la narrativa romàntica al realisme a Europa. Literatura i societat. Evolució dels temes i les tècniques narratives del realisme. Principals novel·listes europeus del segle XIX. Lectura i comentari d'una antologia de fragments de novel·les realistes.

— El naixement de la gran literatura nord-americana (1830-1890). De l'experiència vital a la literatura. El renaixement del conte. Lectura i comentari d'alguns contes de la segona meitat del segle XIX.

— L'inici de la modernitat poètica: de Baudelaire al simbolisme. Lectura d'una antologia de poesia simbolista.

— La renovació del teatre europeu: un nou teatre i unes noves formes de pensament. Lectura i comentari d'una obra.

— Observació de les relacions existents entre les obres literàries d'aquest període i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

Els nous enfocaments de la literatura en el segle XX i les transformacions dels gèneres literaris:

— La crisi del pensament vuitcentista i la cultura de final de segle. La fallida de l'ordre europeu: la crisi de 1914. Les innovacions filosòfiques, científiques i tècniques i la seva influència en la creació literària.

— La consolidació d'una nova forma d'escriure en la novel·la. Estudi de les tècniques narratives. Lectura d'una novel·la curta, d'algun relat i/o d'algun conte representatiu d'aquest període.

— Les avantguardes europees. El surrealisme. Lectura d'una antologia de poesia avantguardista.

— La culminació de la gran literatura americana. La generació perduda.

— El teatre de l'absurd i del compromís. Lectura d'alguna obra representativa d'aquests corrents dramàtics.

— Observació de les relacions existents entre les obres d'aquesta època i les obres de diferents gèneres musicals, cinematogràfics i teatrals que han sorgit a partir d'elles.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge evaluables

1. Llegir, comprendre i analitzar obres breus, fragments o obres completes, significatives de diferents èpoques, i interpretar-ne el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

1.1. Llegeix i analitza textos literaris universals de diferents èpoques, i n'interpreta el contingut d'acord amb els coneixements adquirits sobre temes i formes literàries, així com sobre períodes i autors significatius.

2. Dur a terme treballs crítics sobre la lectura d'una obra significativa d'una època, interpretar-la en relació amb el seu context històric i literari, obtenir la informació bibliogràfica necessària i efectuar una valoració personal.

2.1. Fa treballs crítics sobre una obra llegida en la seva integritat, la relaciona amb el seu context històric, social i literari i, en el seu cas, amb el significat i la rellevància del seu autor en l'època o en la història de la literatura i consulta fonts d'informació diverses.

3. Fer exposicions orals o escrites sobre una obra, un autor o una època amb ajuda de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació, expressar les pròpies opinions, seguint un esquema preparat prèviament, i valorar les obres literàries com a punt de trobada d'idees i sentiments col·lectius i com a instruments per augmentar el cabal de la pròpia experiència.

3.1. Fa presentacions orals o escrites planificades integrant coneixements literaris i lectura, amb una correcta estructuració del contingut, argumentació coherent i clara de les pròpies opinions, consulta fonts i les cita, selecciona la informació rellevant i utilitza el registre apropiat i la terminologia literària necessària.

3.2. Explica oralment o per escrit els canvis significatius en la concepció de la literatura i dels gèneres literaris, alhora que els relaciona amb el conjunt de circumstàncies històriques, socials i culturals i estableix relacions entre la literatura i la resta de les arts.

3.3. Valora oralment o per escrit una obra literària, reconeix la lectura com una font d'enriquiment de la pròpia personalitat i com un mitjà per aprofundir en la comprensió del món interior i de la societat.

4. TEMPORALITZACIÓ

El currículum de Literatura Universal és molt ample, però la idea inicial és dividir els Continguts en tres parts més o manco iguals, segons la **distribució per avaluacions de l'apartat 3**.

5. ENFOCAMENTS METODOLÒGICS

L'enfocament metodològic de l'assignatura pretén mostrar als alumnes els diferents caires que ofereix l'estudi de la literatura universal, entenent que és una font de coneixements inabastable

IES INCA

Joan Miró, 22 07300 Inca
Tel. 971 881710-11

Codi de centre: 07015835

https://iesinca.cat/?page_id=12

de continguts artístics, històrics, lingüístics, però, sobretot, que constitueix un dels millors testimonis de l'ésser humà al llarg de les diferents civilitzacions.

Comptam amb **quatre sessions setmanals**. La idea general és dedicar tres sessions a la història de la literatura i una sessió al comentari de textos i a les expressions escrita i oral..

No tenim llibre de text, per tant, la professora prepararà **un classroom per a l'assignatura** i explicarà molts dels continguts a l'aula, a vegades mitjançant un **suport documental textual i / o audiovisual**. **Els alumnes prendran apuntes**, consultaran la informació del classroom i rebran els continguts més destacats en fotocòpies.

Els alumnes treballaran els continguts **a classe i a casa individualment o en grups cooperatius, en feines per escrit escrits o en exposicions orals**.

Les lectures obligatòries (una per trimestre) pretenen representar tres moments clau de la història de la literatura universal. A la primera i a la segona avaluació els alumnes poden triar entre dues obres del mateix autor. D'aquesta manera, el ventall de lectures és més ample:

-Primera avaluació: *Èdip Rei* i *Antígona*, Sòfocles.

-Segona avaluació: *Romeo y Julieta*, William Shakespeare.

-Tercera avaluació: *Lolita*, Vladimir Nabokov.

En qualsevol moment del curs, **els alumnes poden llegir altres llibres** que els serviran per a pujar la nota del trimestre corresponent.

Les lectures (i tots els textos que ens serveixin d'exemple per la història de la literatura universal que dibuixarem durant el curs) seran treballades per l'alumnat individualment o en grups cooperatius, en comentaris, fitxes, amb recursos audiovisuals, en expressions orals o escrites...

La recerca d'informació i el seu tractament per part de l'alumnat serà una constant al llarg del curs, ja que trobem que, a l'era d'Internet, un dels objectius d'aquesta etapa educativa ha de ser la competència digital completa dels nostres alumnes.

6. AVALUACIÓ

6.1. CRITERIS D'AVALUACIÓ I ESTÀNDARS D'APRENTATGE AVALUABLES

Inclosos a l'apartat 3.

6.2. PROCEDIMENTS D'AVALUACIÓ

Els procediments d'avaluació seran els següents:

-Es realitzaran per trimestre diverses proves específiques sobre els continguts literaris programats. Però aquestes proves no han de ser necessàriament sempre exàmens per escrit a l'aula, sinó que poden ser també exposicions orals, treballs de recerca i reelaboració de la informació obtinguda, comentaris de text treballats a casa, esquemes realitzats a partir dels apunts..., tot de manera individual o en grup, presentat en paper o en format digital... Cada feina compta, cada intervenció, cada treball.

-Els alumnes faran una lectura obligatòria per trimestre que es treballarà a classe i a casa. També podran efectuar altres lectures voluntàries que seran valorades mitjançant proves

IES INCA

Joan Miró, 22 07300 Inca
Tel. 971 881710-11

Codi de centre: 07015835

https://iesinca.cat/?page_id=12

escrites o orals.

L'avaluació inicial ens permetrà conèixer des del començament de quins coneixements acadèmics i procedimentals parteixen els alumnes. Donades les especials característiques de la nostra assignatura, l'avaluació inicial consistirà en una petita redacció per tal de conèixer el nivell lingüístic i de creativitat dels nostres alumnes.

Al llarg del curs l'avaluació consistirà en:

- Observació del treball de l'alumne (esquemes i presa d'apunts, treballs individuals i en grup).
- Exercicis de comprensió i d'expressió oral i escrita.
- Control de lectures per escrit, fitxes de les lectures, exposicions orals...
- Intervenció activa en activitats de classe.
- Proves específiques orals i escrites.

A final de cada trimestre i a final de curs, s'emetrà una qualificació per a cada alumne, on es tindrà en compte:

- El grau d'assoliment dels procediments i actituds.
- Els continguts treballats i els objectius assolits.

6.3. CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

6.3.1. La nota final de cada trimestre s'obindrà a partir dels següents percentatges:

- 60% de la nota mitjana de totes les proves per avaluar les competències assolides.**
- 25% dels treballs i tasques de comprovació (també s'inclouen en aquest apartat totes les tasques voluntàries, siguin del tipus que siguin).**
- 15% d'actitud i participació a classe durant el curs.**

La participació a les activitats diàries i les lectures voluntàries es valoraran positivament i podran millorar la qualificació de l'alumnat al final del trimestre.

Per poder fer mitjana, l'alumne ha d'obtenir una nota igual o superior a cada apartat. Per aprovar l'avaluació l'alumne ha d'obtenir una mitjana igual o superior a 5.

6.3.3. Les faltes d'ortografia condicionaran la nota final de l'avaluació, ja que cada falta descomptarà 0,25 punts, fins a un màxim de 2 punts, a cada treball, examen o prova escrita. També es tindran en compte les incorreccions expressives, i el seu ús reiterat podrà condicionar la nota final del trimestre o del curs.

6.3.4. És condició indispensable per poder aprovar la matèria que l'alumne hagi fet la lectura obligatòria de cada trimestre.

6.4. AVALUACIÓ DEL PROCÉS D'ENSENYAMENT-APRENENTATGE

-La valoració de la matèria per part de l'alumnat mitjançant les enquestes que les professores proporcionen a final de cada trimestre permet ajustar o mantenir el ritme del procés d'ensenyament-aprenentatge de la matèria. Dita valoració també ens permet conèixer l'opinió dels estudiants sobre les lectures obligatòries i voluntàries de cada avaluació.

-Al quadern del professor hi reflectim la feina feta per l'alumne: tasca diària, nota de proves escrites, orals... i també inclou la programació i la temporalització dels continguts.

IES INCA

Joan Miró, 22 07300 Inca
Tel. 971 881710-11

Codi de centre: 07015835

https://iesinca.cat/?page_id=12

-A les sessions de reunió de departament, les professores que imparteixen un mateix nivell fan una posada en comú del seguiment de les programacions.

7. MESURES DE REFORÇ I SUPORT

S'adequaran els continguts en els casos necessaris per tal que l'alumnat sigui capaç d'assolir els continguts mínims de la matèria.

7.1. RECUPERACIÓ DE L'ÀREA DINS EL MATEIX CURS

L'avaluació és contínua.

Per aprovar el mes de juny l'assignatura, s'han de tenir dues avaluacions aprovades com a mínim, i és condició indispensable aprovar la tercera.

7.2. AVALUACIÓ DE PENDENTS

A primer de Batxillerat no hi ha pendents.

8. SORTIDES DIDÀCTIQUES, ACTIVITATS EXTRAESCOLARS, PROJECTES INTERDISCIPLINARS

Durant tot el curs, participarem a totes les **activitats** previstes al centre, així com als esdeveniments culturals que tinguin relació amb l'àrea i que tinguin lloc a Inca i comarca (teatre, cinema, espectacles, conferències...), a Palma, etc.